

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: Ain Seppiku kinnipidamine oli õigusvastane

Riigikohus: Ain Seppiku kinnipidamine oli õigusvastane

9. juuni 2023

Riigikohus leidis täna avaldatud määruses, et Ain Seppiku kuriteos kahtlustatavana kinnipidamine mullu 4. jaanuaril ja sel ajal käeraudade kasutamine oli õigusvastane.

Riigiprokuratuur põhjendas Seppiku kinnipidamist rohkem kui ööpäevaks digitaalsete tõendite kõrvaldamise ohuga ja vajadusega ta kahtlustatavana üle kuulata, kuid Riigikohus nende argumentidega ei nõustunud.

Keskkriminaalpolitsei pidas Ain Seppiku ja veel kolm meest kinni 4. jaanuaril 2022 kahtlustatuna altkäemaksu andmises pankrotihaldurile. Seppik peeti kinni kell 11.40 ja vabastati järgmisel päeval kell 12.50, kusjuures 25 minuti jooksul kasutati tema peal ka käeraudu.

Seppiku kaitsjad esitasid hiljem taotluse süüteomenetlusega tekitatud kahju hüvitamiseks. Nad väitsid, et Seppiku kinnipidamine, käeraudade kasutamine ja kriminaalasja kohta meedias info avaldamine oli õigusvastane. Riigiprokuratuur ja maakohus jätsid kaitsjate taotluse täielikult rahuldamata, kuid ringkonnakohtu hinnangul olid põhjendatud etteheited käeraudade kasutamisele.

Riigikohtu kriminaalkolleegium asus aga täna avaldatud määruses seisukohale, et ka Seppiku kinnipidamine oli õigusvastane.

Kolleegium rõhutas esmalt, et põhiseaduse järgi on igaühel õigus vabadusele ja isikupuutumatusele. Samuti on põhiseaduses ja sellele tuginevates seadustes kirjas ammendav loetelu juhtudest, mil inimeselt võib vabaduse võtta. Ent selles kriminaalasjas jätsid maa- ja ringkonnakohus kinnipidamise põhiseadusliku aluse sisuliselt tuvastamata.

Riigikohus ei nõustunud ka Riigiprokuratuuri põhjendustega Seppiku kinnipidamisele. Muu hulgas sooviti prokuratuuri väitel hoida ära oht digitaalsete tõendite kõrvaldamiseks või muutmiseks. Samas kolleegiumi hinnangul ei kinnita kriminaalasja materjalid nii suurt ohtu tõendite säilimisele, et selle maandamiseks oleks olnud vältimatult vajalik Seppiku kinnipidamine. Alguses prokuratuur ei selgitanud üldse, milles oht täpsemalt seisnes. Nad lisasid oma põhjendused alles hiljem ja need polnud kohtu jaoks veenvad.

Teiseks põhjendas prokuratuur Seppiku kinnipidamist sellega, et ta oli vaja kahtlustatavana üle kuulata – läbiotsimised kahtlustatavate juures lõppesid alles kell 22 ja nii hilisel ajal poleks ülekuulamine olnud inimlik ja tulemuslik. Muu hulgas väitis prokuratuur, et Seppikule enne ülekuulamist puhkamisvõimaluse pakkumiseks oli ainus viis paigutada ta kuni hommikuni arestimajja.

Riigikohus nentis, et seaduse järgi tuleb kahtlustatav tõesti üle kuulata ja teatud juhtudel võib selleks olla vajalik ka tema kinnipidamine. Samas on selle kohustuse peamine eesmärk kahtlustatava õiguste kaitse – tagada tema õigus olla ära kuulatud. Seda seisukohta toetab ka seadus, mis annab kahtlustatavale õiguse

ütluste andmisest keelduda. Ka praegusel juhul otsustas Seppik kinnipidamisele järgnenud päeval seda õigust kasutada. Samuti pole teada, et tema käest oleks varem küsitud, kas ta kavatseb ütlusi anda.

Kolleegium märkis, et kui kahtlustatavat polnud võimalik viivitamatult üle kuulata ja puudusid muud alused tema vabaduse võtmiseks, oleks ta tulnud vabastada. Kui ta oleks avaldanud soovi ütlusi anda, oleks võinud teda kohustada ülekuulamisele ilmuma millalgi hiljem.

Riigikohus nõustus ringkonnakohtuga, et põhjendatud polnud ka käeraudade kasutamine. Seaduse järgi tohib seda teha ainult juhul, kui inimene võib kedagi rünnata, osutada korrakaitseametnikele füüsilist vastupanu, põgeneda, iseennast vigastada ja tappa või kahjustada hinnalist vara. Seppiku puhul neid riske ei esinenud ning käeraudade kasutamine oli seega õigusvastane, inimväärikust alandav ja riivas tema liikumisvabadust.

Kohus mõistis Seppikule mittevaralise kahju hüvitisena välja kokku 303 eurot. Õigusvastase vabaduse võtmise eest makstav hüvitis on seaduses seotud keskmise kuupalgaga ja praegusel juhul oli see kahe päeva eest 103 eurot. Käeraudade põhjendamatu kasutamise eest oli Riigikohtu hinnangul mõistlik hüvitis 200 eurot.

Riigikohtu määrusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-ain-seppiku-kinnipidamine-oli-oigusvastane>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=1-22-5272/12>